

Frågor till Brukarrådet 2020-09-03, Hälso- och sjukvårdsstyrelsen

- 1- Hörselskadades distrikt i Mariestad 2020-08-07 Skaraborg och Västra Götaland
Önskar en aktuell rapport ang. cochleaimplantat (CI), hur läget är med utbyte av processorer, samt utökning av operationer. Agne Fröjd

Svar från Junis Hagberg, Enhetschef, Hörselimplantatmottagningen, Tf Administrativa Enheten, Tf Öron-, näs- och halsmottagningen

Göteborgs Hälso- och sjukvårdsnämnd beslutade 2020-06-17 att ÖNH, SU/Sahlgrenska får köpa vård gällande implantat och utbytesprocessorer för 7,3 mnkr.

- 2- Skaraborg och Västra Götaland Önskar ta upp läkares bemötande på regionens närhälsa. Vissa läkare har ett mycket dåligt bemötande mot sina patienter.

Vikten av att alla patienter, även dem med hörselnedsättning, förstår och kan ta till sig den information de får i samband med ett besök hos sin läkare.

Några regler som måste beaktas: Vikten av ögonkontakt; läkaren märker då om patienten har förstått informationen eller inte och kan repetera eller formulera om budskapet. Skriftlig dokumentation; erbjud journalanteckningarna hem i brevlådan som ett alternativ till 1177. Många har inte möjlighet att läsa sin journal på nätet.
Agne Fröjd

Svar från Henrietta Alwin, specialist i allmänmedicin. Primärvårdschef Närhälsan

Vi behöver ständigt arbeta med att förbättra vår verksamhet och synpunkterna är viktiga och relevanta. Grunden är alltid det personcentrerade arbetssättet. Bemötandefrågor ska alltid vara i fokus oavsett vem patientens är. När det kommer till bemötande av patienter som är äldre eller med funktionsvariation t ex hörselnedsättning kan det behövas att vårdgivaren medvetandegör vad som är ett bra bemötande. Ögonkontakt ska vara ett självklart inslag vid möten liksom att vid behov erbjuda utskrivna journalanteckningar via post.

Varje vårdcentralchef har ett ansvar att arbeta aktivt med dessa frågor tillsammans med sina medarbetare. Närhälsan har också en central styr- och arbetsgrupp för personcentrerat arbetssätt och service och kultur. Via den anordnar vi dagar med innehåll service och reflektionsövningar kring bemötande och personcentrerat arbetssätt. Vi tar också fram material som hjälp för arbete med detta på de lokala enheterna.

- 3- Jag skulle vilja få en liten stund på nästa samråd och informera om Leva & Fungera mässan nästa år. Jag sitter med i planeringsgruppen tillsammans med personer från Socialstyrelsen, Myndigheten för delaktighet, Svenska Mässan nästa år. Jag sitter med i planeringsgruppen och den första dagen 13/4 kommer att vara en dag med föreläsningar om hjälpmedel. Elaine Johansson

- 4- Den andra frågan jag vill ta upp handlar om Corona och framtida vaccinationer. Jag vill göra politiker och tjänstemän uppmärksamma på att de tar med våra grupper inom funktionshinderområdet som riskgrupper och som får stå först i kön för vaccinationer. Det får inte bara bli betoning på äldre och äldreomsorgen. Väldigt många inom funktionshinderrörelsen tillhör riskgruppen utan att vara över 70 år.
Elaine Johansson

Svar från Gunilla Ockborn, biträdande Smittskyddsläkare, Smittskydd, Västra Götaland

Det finns flera olika typer av medicinska sjukdomar som ger ökad risk för allvarlig sjukdom vid covid-19. Personer med dessa diagnoser kommer att omfattas av rekommendationerna om vaccination, även om de inte fyllt 70 år. Det viktiga är inte vilken faktor som gör att man som individ har en ökad risk utan just att det finns en ökad risk.

Rekommendationerna om vaccination, som Folkhälsomyndigheten är huvudansvariga för, påverkas inte bara av vilka grupper som har ökad risk för att bli allvarligt sjuka men också av vilka vacciner som blir aktuella.

- 5- Allergimottagningen i Sahlgrenska varit stängd. Den 23 mars stängde Allergimottagningen på Sahlgrenska pga. Covid-19. Därefter har det meddelats via deras hemsida den 30 juni att man öppnat igen i andra lokaler. Dock i begränsad omfattning. Vi ser allvarligt på att Sveriges näst största stad har varit utan allergimottagning för vuxna i ca tre månader. Vad var orsaken till att man stängde helt? Har någon patient blivit lidande, både ur sin sjukdom och ekonomiskt?

Patienter som har haft pågående allergivaccination, har de fått någon konsekvens att de måste börja om från början? Kommer man att göra någon konsekvensutredning av att man stängde och en lägesanalys hur man skall komma ikapp? Kunde man gjord annorlunda från början? Frågorna är många men vad vi har förstått så är detta den enda specialistallergimottagning för vuxna i regional verksamhet som har stängts i hela landet under Covid-19. Självklart förstår vi att det pågår en pandemi i världen men... Dennis Bokedal

Svar från Monica Arvidsson, Överläkare/sektionschef, Allergisektionen, Medicinskt ansvarig läkare, VO Lungmedicin, Allergologi och Palliativ Medicin, Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Hej och tack för förfrågan!

Lämnar här aktuell information om astma- och allergiverksamheten för vuxna på SU med hänsyn till pågående covid19-pandemi. Jag förstår verkligen att det kan väcka stark oro bland våra patienter om man tror att astma-allergimottagningen är helt stängd eller varit det under lång tid. Så är dock inte fallet, utan här torde föreligga ett missförstånd. Mottagningen har aldrig varit helt stängd och det stämmer därmed inte heller att den varit helt stängd under tre månader. Sammanfallande med den kraftiga neddragning som de flesta öppenvårdsmottagningar och även annan verksamhet på SU tvingades till pga. covid 19- pandemin, så drabbades dock astma-

allergimottagningen också av lokalbrist i samma veva som pandemineddragningarna började i mitten av mars månad 2020. Detta beror på att astma-allergimottagningens tidigare lokaler inte längre bedömdes lämpliga att använda, pga. lokalmässiga miljöproblem som inte är åtgärdbara. De gamla lokalerna är alltså stängda för gott, men mottagningen har flyttat till tillfälliga, men något trängre lokaler (på avd. som tillfälligt är stängd). Det har inte varit möjligt pga. covid 19-pandemin, både för att undvika trängsel och risk för smittspridning och för att personal till stor del under vår och sommar arbetat i annan verksamhet för att klara den akuta covid19-vården, att ta emot lika många patienter som normalt. Tyvärr har detta lett till, liksom för många andra verksamheter, att vårdgaranti för nybesök inte kan hållas för närvarande. På sikt kommer astma-allergimottagningen att flytta till mer permanenta lokaler när detta kan ordnas, men disponibel yta i de tillfälliga lokalerna har kunnat ökas nu i slutet av sommaren, för att bereda plats för fler mottagningar utan att risk för trängsel ska uppstå i väntrum.

Verksamheten har hela tiden haft öppet för patienter som måste komma för högprioriterad medicinsk bedömning. Likaså är verksamheten med allergen immunterapi (allergivaccination) åter igång sedan länge (efter en kort initial nedstängning för att omorganisera verksamheten på ett patientsäkert sätt med hänsyn till pandemin). Dock har de WEB-tidböcker som normalt används vid allergen immunterapi och där patienterna själva bokar sin tid, inte kunnat användas under en period, då vi måst styra antalet patienter som vistas på mottagningen samtidigt för att inte riskera trängsel och smittspridning. Det har i början av pandemin, då vi av ovanstående skäl tvingades till snabb neddragning av verksamheten, lagts ned ett betydande arbete från astma-allergimottagningens sida, på att kontakta alla patienter med pågående subkutan immunterapi telefonledes, för att ge dem inbokade tider som nu måst spridas över hela dagar. De som inte kunde nås per telefon kontaktades brevledes med uppmaning att ringa för tidbokning. Vi beklagar om det finns enstaka patienter som vi inte kunnat nå telefonledes eller per brev, men det har alltså hela tiden varit möjligt att nå oss via Kontaktpunkten eller 1177. Behandling med subkutan immunterapi ges endast på allergologiska specialistmottagningar och ger för flertalet patienter god och långsiktigt bestående effekt. Givetvis har det varit högst angeläget att kunna erbjuda dessa patienter fortsatt behandling även under pandemin. Detsamma gäller immunterapi för patienter med livshotande insektsallergier som också startats under pågående pandemi. WEB-tidböcker för att patienter själva ska kunna boka injektionstider för allergivaccination har nu åter lagts ut, men med glesare intervall och spritt över hela dagen.

Patienter med svår astma som står på biologiska läkemedel har också fått telefonbokade tider under hela pandemiperioden, liksom en del andra patienter som bedömts behöva komma av angelägna medicinska skäl. I övrigt har inbokade besök fått ersättas med ”telefonkontakt som ersätter besök” samt att digitala besök (även nybesök) nu inbokas när det bedöms lämpligt och möjligt. Verksamheten är liksom tidigare fullt öppen för kontakt från patienterna via Kontaktpunkten och 1177 och har varit så under hela pandemiperioden. Covid 19 pandemin kommer dock, liksom för många andra verksamheter med planerad vård, tyvärr att leda till förlängda väntetider för nybesök och även återbesök måste senareläggas. Antalet mottagningar för ny- och återbesök kommer dock att successivt ökas under hösten liksom antalet digitala besök, om aktuell pandemisituation medger detta.

Det har alltså uppstått dubbla olägenheter för astma-och allergiverksamheten för vuxna på SU enligt ovan (både covid19-pandemin och akut behov av lokalbyte), men verksamheten har hela tiden varit öppen och patienter har hela tiden haft möjlighet att kontakta oss. Pågående pandemi gör att det ännu inte är möjligt att bedriva verksamhet i full skala, framförallt för att inte riskera trängsel och risk för smittspridning. Det är inte planerat några förändringar i vårdutbudet för astma- och allergi långsiktigt, men kommer förstås att ta viss tid att ta igen de besök som måst senareläggas till följd av pandemin. Vi planerar att på olika sätt, såväl via utökad digitalisering som att successivt kunna erbjuda fler fysiska besök på mottagningen, kunna ge ett varierat utbud av olika typer av besök till våra patienter för att så fort som möjligt kunna ge den hjälp de efterfrågar. Det finns i Västra Götaland få alternativ för patienter med svår och komplicerad allergi och astma som behöver specialistvård, utöver det begränsade antalet specialistmottagningar som är knutna till de större sjukhusen. Vi eftersträvar självfallet att komma igång med full verksamhet igen så snart detta är möjligt för att tillgodose behovet av efterfrågad specialistvård, men räknar också med förståelse för att detta måste ske under ansvarsfulla former, bl.a. för att undvika trängsel och risk för smittspridning i väntrummen, då covid 19 pandemin fortfarande pågår.

Jag beklagar om det uppstått missförstånd kring stängning av tidigare lokaler för Astma-allergimottagningen, men verksamheten som sådan har alltså aldrig varit helt stängd utan flyttat till andra tillfälliga lokaler. Verksamheten har hela tiden varit öppen om än i reducerad form och alla patienter som velat har kunnat nå oss per telefon eller via 1177. Likaså kom allergivaccinationsverksamheten snabbt igång efter omorganisation med hänsyn till pandemisituationen. Med hänsyn till det snabba och alarmerande pandemiförloppet under våren har vi, liksom övrig öppenvårdsverksamhet på SU, följt de riktlinjer som sjukhusledningen utfärdat. Detta gäller både reduktion av verksamheten för att hindra risk för smittspridning på sjukhuset samt att läkare, sjuksköterskor och annan personal på astma-allergimottagningen också tillfälligt omplacerats för att bidra till att sjukhuset skulle klara de påfrestningar som uppstod vid omhändertagande av ett stort antal patienter som behövde akut vård pga. covid 19.

Vi ser inte att det i en dramatisk pandemisituation och med kort varsel hade gått att omorganisera verksamheten på annat sätt än som skett. Eftersom vi, mig veterligt, är den största specialistmottagningen för astma- och allergi hos vuxna i Sverige med ett stort antal patienter är det självklart inte helt okomplicerat att på några dagar tvingas genomföra en omfattande omorganisation till följd av en oväntad pandemi. Vi ser nu fram emot att efterhand kunna öka verksamheten till full kapacitet och ta emot de patienter som är i behov av specialistvård för astma och allergi. Representanter för astma- och allergiförbundet är självklart välkomna att kontakta undertecknad för ytterligare information kring astma-allergivården om så önskas.